

Ontwikkeltafel Verklarende analyse

Implementatieplan vervolg

Betere ondersteuning van ouders en gezinnen in de regio Alkmaar door de inzet van een Verklarende Analyse

Implementatieplan van gemeenten, onderwijs, jeugdhulp en GI's

Aanleiding en context

Voortkomend uit de regionale Ontwikkeltafel Verklarende Analyse (VA), is een aantal afspraken gemaakt:

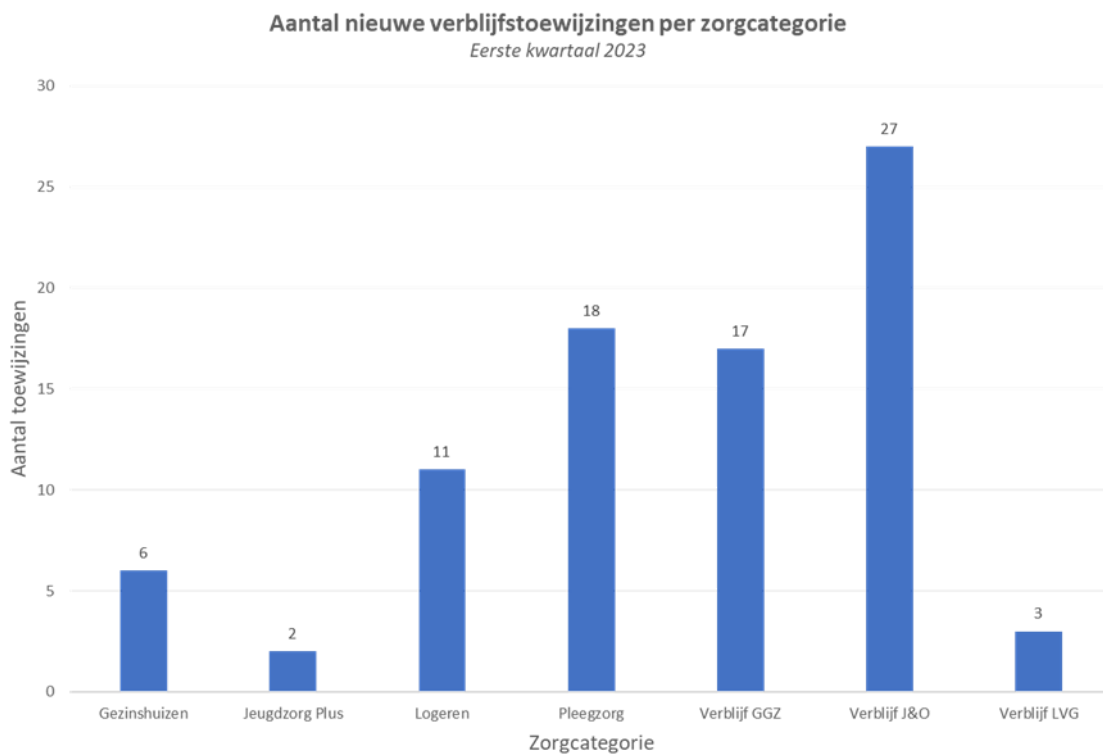
- *We gaan het gebruik van VA's als hulpmiddel om een goede analyse te kunnen maken vanuit meervoudig perspectief, in de regio intensiveren om daarmee vaker jeugdigen passende en samenhangende hulp en onderwijs te kunnen bieden.*
- *De gemeentelijke toegang (wijkteams), het RET en alle voor de regio werkzame GI's, zorgaanbieders en onderwijsinstellingen zijn bereid en in staat om alleen of in gezamenlijkheid een VA uit te voeren bij (dreigend) vastlopende hulp- en ondersteuningsvragen.*
- *0 Uithuisplaatsingen zonder verklarende analyse.*
- *Zowel het model van Molendrift, als het model van Peers kunnen in de jeugdhulpregio gebruikt worden. Om tot zoveel mogelijk éénduidigheid te komen gaat de voorkeur uit naar dat van Molendrift. In de implementatiefase onderzoeken we in hoeverre en op welke wijze ook het TOP dossier in dit kader kan worden ingezet.*
- *Eind 2023 en gedurende 2024 zullen we de toepassing van de VA vanuit een lerende houding evalueren en doorontwikkelen en op basis daarvan de ambitie voor 2025 en verder te bepalen. We doen dit aan de hand van een leer- en implementatietraject waarin bovenstaande doelstellingen nader worden gespecificeerd en afgebakend (hoe vaak, welke hulpvragen, welke soorten verblijf, door wie, welke fasering, hoe leren we, etc.)*

Dit implementatieplan beschrijft op hoofdlijnen hoe bovenstaande afspraken invulling krijgen.

Ten aanzien van de omvang van de potentiële doelgroep zijn de volgende cijfers bekend:

- In mei 2023 waren er in het VO 276 (dreigende) thuiszittende leerlingen in de regio.

- In 2023 zullen bij benadering 376 verblijftoewijzingen worden afgegeven in de regio. Dit aantal is gebaseerd op onderstaand staafdiagram, waarbij de kwartaalcijfers zijn geëxtrapoleerd.

Werkwijze: fasegericht leren

Op dit moment wordt de VA al op verschillende manieren en plekken in de regio toegepast. Voor wat betreft de jeugdhulp is dit nog kleinschalig. Het TOP dossier wordt met name in het primair onderwijs gebruikt.

De implementatie is een traject van ‘learning-on-the-job’. De ervaringen van de reeds bestaande praktijktoepassingen moeten we gebruiken om voor het gehele jeugd- en onderwijsveld niet alleen meer afstemming, aansluiting, afbakening en verdieping te krijgen, maar ook meer bekendheid en enthousiasme. Het is niet de bedoeling dat iedereen opeens het bestaande over boord moet gooien en blanco met iets nieuws moet beginnen. Het is veel meer een kwestie van het bestaande verrijken, verdiepen en afstemmen en via een olievlekwerking uitbreiden. Uiteindelijk moet het ertoe leiden dat we vanuit een lerende houding, een open blik en empathie steeds met elkaar op zoek blijven naar wat de jeugdige nodig heeft op dat moment.

De implementatie gaat in fases. Elk van de fases is erop gericht een aantal vraagstukken (onderzoeksvragen) op te lossen. Op hoofdlijnen kunnen deze vragen voor de hele implementatie worden bedacht en voor de eerste fase kan dat vrij concreet. Voor vervolgfases zal er telkens op basis van voortschrijdend inzicht een aanpak moeten worden bepaald. De doelen per fase zijn:

Fase 1 – Inventariseren en afbakenen

Fase 2 – Verbinden en verbreden

Fase 3 – Verdiepen en aanscherpen

Fase 1 – Inventariseren en afbakenen

In fase 1 wordt een leertafel gemaakt, bestaande uit bijvoorbeeld enkele deskundigen uit een gremia van aanbieders, gemeenten (toegang/RET) en onderwijs. Zij zullen de VA aan de hand van bestaande casuïstiek verkennen. Hierbij kijken ze naar verschillende soorten hulpvragen en verschillende toepassingen van de VA (Molendrift, Peers, TOP dossier). De verkenning moet helpend zijn om de volgende vragen/issues op te lossen:

- Voor wie (doelgroep), wanneer dit wordt ingezet (wellicht voorafgaand een vraag en/of probleemanalyse dan pas VA)?
- Wat verstaan we onder “vastlopende casuïstiek”?
- Bij welke zaken in ambulante daghulp en onderwijs is een VA helpend/ondersteunend?
- De betekenis van de VA voor vastgelopen onderwijscasuïstiek/thuiszitters?
- Hoe verhouden de verschillende methoden zich tot elkaar?
- Wat is minimaal vereist (randvoorwaarden) om een goede VA te maken?
- Wie voert de VA uit (verschilt het per soort hulpvraag) HBO/Gedragswetenschapper?
- Hoe organiseer je de follow up, wie voert regie?
- Als we weten in welke situaties we de VA in willen zetten, kan ook een inschatting worden gemaakt van de benodigde volumes en hoe die zich verhouden tot de beschikbare capaciteit in onderwijs en zorg.
- Consequenties voor GI's en voor Toegang (wijkteams)?
- Welke rol speelt de gemeente in haar proces regie
- In deze fase willen we X-ervaringen opdoen met het maken van een VA
- Hoe monitoren we het effect?

Fase 2 – Verbinden en verbreden

Te behandelen vragen en issues:

- In deze fase willen we y-ervaringen opdoen met het opmaken van een VA
- Hoe monitoren we de inzet en effect?
- Communiceren over nut en noodzaak en gezamenlijke insteek, met als doel om meer scholen en zorgaanbieders hier warm voor te krijgen.
- Wat is er nodig om medewerkers afdoende handvatten te bieden om een VA 'te doen'
- Hoe sluiten we TOP dossier, Molendrift-methode en Peers-methode goed op elkaar aan?
- Afstemming Thuis voor Noordje
- Zijn er consequenties voor de contracten tussen regio en zorgaanbieders?

Fase 3 – Verdiepen en aanscherpen

- In deze fase willen we Z ervaringen opdoen en verbeteringen signaleren en het proces waar mogelijk bijstellen
- Kwaliteitstoetsing en sturen op uniforme uitvoering.
- Intervisie-achtige evaluatie en leermomenten.
- Indicatoren en doelen bespreken waarop we volgen, evalueren en bijstellen, c.a. de wijze waarop we dat doen. Een leertraject gaat over reflectie, meerdere actoren, gezamenlijke analyse en opstellen van een verbeterplan

Planning en organisatie

De planning kan als volgt:

Fase 1	Fase 2	Fase 3
Q4 2023, Q1 2024	Q1, Q2 2024	Q3, Q4 2024

De organisatie vergt een bepaalde inzet van de instellingen die VA's uit (gaan) voeren. Hierbij is het goed mogelijk en zelfs wenselijk dat er inverdieneffecten zijn en dat het meer inzetten van VA's er toe leidt dat andere delen van zorg minder ingezet worden, bijvoorbeeld omdat jeugdigen meer passend worden ondersteund.

Daarnaast is een overkoepelende inzet nodig, voor begeleiding van de verschillende fases, het organiseren van gezamenlijke communicatie en afstemming, etc. Mogelijk dat dit vanuit een duo-projectleiderschap zou kunnen met iemand uit het onderwijsveld en iemand uit het zorgveld.

Vanuit de gemeente wordt getracht om aanvullende middelen aan te vragen bij het Bovenregionaal Expertise Netwerk voor de tijdelijke extra benodigde inzet.

Gedacht wordt aan een vast onderzoeksteam van 4 deskundigen (gemeente, GI, zorg, onderwijs), onder inhoudelijke begeleiding van een deskundige (bijv. van Molendrift). Incidenteel kan het vaste onderzoeksteam worden aangevuld met relevante deskundigen, afhankelijk van de desbetreffende onderzoeksvraag. Aan de hand van 15 casussen (5 GI, 5 zorg en 5 onderwijs) kunnen zij een leertraject doorlopen en tot antwoorden komen op de onderzoeksvragen. Vervolgens zullen de bevindingen breed gedeeld moeten worden met de relevante partijen in de regio.

De governance van de hele implementatie moet worden ingericht. Wie is/zijn opdrachtgever en hoe vindt besluitvorming plaats? Voor de SWV-en, is er een regisseursoverleg dat hier op directieniveau over besluit. Dat hangt onder het OOGO. Deze route moet uitgewerkt en nu al benut voor gedragen besluitvorming.

Overige randvoorwaarden en aandachtspunten

- In de Ontwikkeltafel kwam aan de orde dat de VA meestal moet worden ingezet bij complexe (zware) hulpvragen die (dreigen) vast te lopen. Dit hoeft echter niet altijd zo te zijn. Niet alle complexe hulpvragen vereisen altijd een Verklarende Analyse. Denkbaar is dat bij een aanmelding snel helder wordt dat er sprake is van een grote complexiteit waarin een VA helpend kan zijn om samenhangende zorg te kunnen bieden aan het gezin om afbreuk/vastlopen te voorkomen. Dit laat onverlet dat bij elke vorm van jeugdhulp de gekozen inzet altijd goed verklaard moet kunnen worden.
- Visie vanuit de GI is dat het liefst zo vroeg mogelijk in proces bij complexe zaken wordt gestart met de VA. Liefst al in vrijwillig kader zodat de GI er op door kan borduren en om te voorkomen dat in proces hulp wordt ingezet die niet aansluit bij de kern van de problematiek. Op het moment dat je het gaat inzetten als een muhp dreigt dan gaan er andere belangen meespelen (wat is het effect van wat ik vertel op een mogelijke uhp) en lijkt het mogelijk lastig om met ouders een open gesprek te hebben over onderliggende patronen. Het zou fijn zijn als er dan al een VA is.

- Mocht het zo zijn dat er pas sprake is van een UHP wanneer de maatregel bij de GI loopt, dan heeft de GI zich te houden tot de Richtlijn UHP. Specifiek gaat het hier dan om de gedeelde VA. Zie link met verwijzing naar inhoud: [Beslissen over uithuisplaatsing - Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming](#)